

İmamoğlu Olayı Tarafsız Yargı Ve Yönetim Zaruretinin Gösteriyor

Yazar: Mehmet Gün / 📅 22 Mart 2025, Cumartesi / 🗳️ Oda: Siyaset

İmamoğlu olayındaki gelişmeler tarafsız yargı ve tarafsız yönetimin ülkemiz için ne kadar zaruri ve acil olduğunu ortaya koymaktadır.

Yatay geçişte usulsüzlük gerekçesi ile cumhurbaşkanlığının güçlü adayı Ekrem İmamoğlu'nun diplomasının iptal edilmesi gibi, hemen ertesi gün şafak vakti evinden alınarak Emniyet'e götürülmesi de dakikalar içinde dünya medyasına yansdı: "Recent Tawin Erdoğan, cumhurbaşkanlığı yarışında en güçlü rakibi Ekrem İmamoğlu'nu tutuklattı" mealinde başlıklarla dünyaya duyurdular. Bu gelişmeleri, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın idare ve yargı makamları üzerindeki nüfuzuyla en güçlü rakibini yarış dışı bırakma çabaları olarak gören üniversite öğrencileri, İmamoğlu taraftarları ve muhalefet, Gezi Parkı gösterilerinden bu yana ilk defa gördüğümüz büyüklükte gösterilere başladılar. Dünyaca meşhur Financial Times gazetesi, İstanbul Borsası'nda en büyük 100 şirketin hisselerinin bir haftada yüzde 15, Türk Lirası'nın da yüzde 3,6 oranında değer kaybettiğini dünyaya duyurdu.

Gösterilerin nedeni endişeler

Kanaatimce göstericiler, sadece İmamoğlu'nun adaylıktan elendiğinden değil, devletin demokrasi, hukuk devleti, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ilkelerinin içinin boşaltıldığından, yargının siyasi bir alet olarak kullanıldığından, ifade özgürlüğünün kısıtlandığından, Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmadığından, anayasanın emredici hükümlerinin ihlal edildiğinden, yönetim ve yargı yetkilerinin

keyfi ve kötüye kullanıldığından ve giderek devletin nitelik değiştirdiğinden duyulan endişeler sebebiyle sokaklara dökülüyorlar. İmamoğlu'nun diplomasının iptali ve başsavcılığın yolsuzluk ve terörle ilintili soruşturma ve gözaltı işlemi, bu endişelerin hepsini birden kristalleştirmektedir.

Genel kanaat ne kadar yanlış?

Uluslararası medyanın ve göstericilerin üzerinde birleştiği "Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, rakibini (İmamoğlu) tutuklattığı" kanaatinin aksi ispat edilebilir mi? Hiç kimsenin "evet" diyeceğini sanmıyorum. Tersine gelişmeleri gerçekçi, tarafsız bir gözle ve akliselikle değerlendiren herkesin bu kanaatle mutabık olacağı kestirilebilir.

Gerçekten de İmamoğlu'nun yatay geçişi hatalı olsa bile yatay geçiş sonrasında öğrenci olduğu, sınavlara girdiği, mezuniyet hakkı ve diplomaya hak kazandığı ve diploma aldığı tartışılmaz.

Yandaş medya yargılaması mı?

Buna karşın katıksız Erdoğan taraftarı yandaş medyanın "kazanılmış hak" ve "hukuki belirlilik ve güvenlik" mefhumlarından bihaber, hak hukuk gözetmeyen lafazanları, tantanalarıyla diplomanın iptaline zaten karar vermişler ve taraftarlarını buna ikna etmişler, geriye üniversite yönetiminin bu kararı resmen ilan etmesi kalmıştı. Salt bu yandaş medya tantanası bile diploma iptal kararının üniversite yönetimi üzerinde Erdoğan'ın nüfuzunun eseri olduğunu göstermeye yeter.

Niye 1990, İmamoğlu ve 28 kişi?

İstanbul Üniversitesi Yönetim Kurulu'nun açıklamasında, diploma iptal kararının Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Denetleme Kurulu'nun raporu gereğince alındığı, tüm fakültelere yapılan yatay geçişlerin incelenmesine devam edileceği belirtilmekte, ancak bunlar içinden 1990 yılında yatay geçiş yapan İmamoğlu dahil 28 kişi hakkında iptal kararı verildiği duyurulmakta.

İmamoğlu'nun da dahil olduğu 28 kişinin 1990 yılındaki yatay geçişini, elde ettikleri mezuniyet ve diploma haklarının geçerliğini inceleme ihtiyacı duyan YÖK'ün başkanını Cumhurbaşkanı Erdoğan seçiyor. YÖK'ün İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na, oradan da kendisine gönderilen rapora dayanarak İmamoğlu'nun diplomasını iptal eden İstanbul Üniversitesinin Rektörü, hekim Prof. Dr. Osman Bülent Zülfikar, Erdoğan'ın İBB Başkanı olduğu 1994-1997 yıllarında İBB Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı yapmış, Erdoğan'ın başbakan olduğu 2004 - 2008 yılları arasında bakanlar kurulu kararı ile atanmış YÖK üyesi, yine Erdoğan tarafından 2023 yılında rektörlüğe atanmış birisi.

Niçin 35 sene ve zamanaşımı sonrası?

Aradan 35 yıl geçtikten, yatay geçiş kararı veren fakülte görevlilerinin - varsa bile - suçları zamanaşımına uğradıktan, hatta bir kısmı yüzlerce üniversite öğrencisi mezun ettikten sonra bir inceleme başlatmasında, 1990 yılının seçilmesinde ve henüz tam inceleme bitmeden İmamoğlu dahil 28 kişinin diplomasının iptal edilmesinde, İmamoğlu'nu cumhurbaşkanlığı yarışından ekarte etmekten başka bir sebep bulmak oldukça zordur!

Siyasî kimlikli başsavcı

İmamoğlu'nun, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde birlikte çalıştığı 100'den fazla kişinin hemen ertesi günü yolsuzluk ve terör soruşturması gerekçesi ile yakalanıp nezarete alınmasında da vahim bir durum söz konusu.

En başta belirtmek gerekir ki bu işlemlere karar ve talimat veren İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından 2 Haziran 2022'de Adalet Bakanı Yardımcısı olarak atandı. Gürlek buradan da Adalet Bakanı'nın doğal başkanı olduğu Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun (HSK) kararı ile 2 Ekim 2024 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na atandı.

Berberoğlu davasındaki siyasî tutum

Anayasa Mahkemesi'nin CHP İstanbul Milletvekili Enis Berberoğlu hakkındaki ihlal kararına uymaması ile kamuoyunun tanıdığı başsavcı, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı iken siyasî yönü ağır basan ve kamuoyunda tartışılan Selahattin Demirtaş, Çağdaş Hukukçular Derneği ve Halkın Hukuk Bürosu, Canan Kaftancıoğlu, Can Dündar, Sözcü Gazetesi, Barış Akademisyenleri ve Şebnem Korur Fincancı davalarına baktı. Daha sonra Erdoğan'ın Adalet Bakanı Yardımcısı ataması, başsavcının siyasî tarafını da gösteriyor.

Siyasî kimliği öne çıkan, CHP Milletvekili Enis Berberoğlu hakkında Anayasa Mahkemesi'nin verdiği ihlal kararına uymayarak anayasanın emredici hükmüne karşı gelen başsavcının halen İBB Başkanı olan ve CHP'nin cumhurbaşkanı adayı olacağı belli Ekrem İmamoğlu hakkında, özgürlüğünün kısıtlanması dahil ciddi sonuçlar doğuracak bir soruşturmayı yürütmesi ne kadar doğru ve ne kadar tarafsız olabilir?

Yolsuzluk soruşturmasında çifte standart

İmamoğlu'nun İBB'nin işlerinde işlediğinden şüphe ettiği suçları başsavcının soruşturması, AK Partili İçişleri Bakanı'nın izin vermesine bağlı.

Yolsuzluk suçunu, doğası gereği iktidarın hâkim olduğu merkezi yönetimdeki ya da muhalefetin hâkim olduğu belediyelerdeki yöneticiler ve kamu görevlileri işleyebilirler. Ancak bu suçun soruşturmak merkezi yönetimdeki iktidarın izin vermesine bağlı. Bu durum ise iktidarın yolsuzlukları soruşturulmazken muhalefetin haksız yere soruşturulmasıyla sonuçlanır. Zira iktidar kendisine zarar veren durumlarda soruşturma izni vermek istemezken, muhalefet hakkında her türlü şüphe halinde bu izni kolayca verecektir.

Anayasa "kanun önünde herkes eşittir" dediğine göre, yolsuzluk suçunu kimin işlediğine göre ortaya çıkan bu çifte standart niye? İktidarın da muhalefetin de yolsuzluklarını aynı şekil ve derecede soruşturmak gerekmez mi? Aynı yolsuzluk suçunu işleyenlerin bir kısmı hiç soruşturulmazken, muhalif olanların soruşturulması adaletsizlik değil midir?

Muhalifi terörle suçlamak çok kolay

Öte yandan terörle ilgili suçlarda, üstün kamu yararı ve bu suçları soruşturmanın zorlukları nedeniyle savcılıklara ve İçişleri Bakanlığı'na olağanüstü yetkiler verilmektedir. Savcılık soruşturma başlattığı dosyaları gizli tutabilmekte, şüphelilerin avukatlarıyla görüşmesini kısıtlayabilmekte, gözaltında tutulma süresini uzatabilmekte, şüphelilerin malvarlığına el koyabilmekte, İçişleri Bakanlığı da kayyum atayabilmekte ve belediye meclislerinin çalışmasını askıya alabilmektedir.

Siyasî kimliğini öne çıkaran Adalet Bakan Yardımcılığı'ndan gelen, anayasanın emredici hükmüne

uyumamasıyla tanınan, fakat hiç bir makamın denetimine tabi olmaksızın terör suçlamasında bulunabilen başsavcının, İBB belediye başkanı ve CHP'nin güçlü cumhurbaşkanı aday adayını terörle ilintilendirmesi ve böylelikle İBB Başkanlığı'na kayyum atanmasına ve İBB Meclisi'nin askıya alınmasına zemin oluşması ne kadar doğrudur?

Yargı tarafsızlığının önemi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın itimadını kazanarak Adalet Bakanı Yardımcılığı'na atandıktan sonra şimdiki görevine atanmış olan başsavcı, kendisini siyasî yönü ağır basan – bakan yardımcılığı – görevinden ne kadar soyutlayabilir ve Ekrem İmamoğlu hakkında ne kadar tarafsız kalabilir? Ekrem İmamoğlu'nun henüz ifadesi bile alınmamış, masum mu yoksa suçlu mu olduğuna dair bir emare bile ortaya çıkmamışken ailesinin inşaat şirketine kayyum atanmasını sağlayan başsavcı, İmamoğlu'nun savunma ve hatta kendisine karşı olan haklarını nasıl koruyabilir? İBB Başkanlığı'na kayyum tayin edilmesi, belediye meclisinin askıya alınması halinde İmamoğlu'nu ve meclis üyelerini seçmiş olan 5 milyona yakın İstanbullu seçmenin iradesi nasıl korunabilir?

Adalet her zaman, her yerde ve herkese lazım

Toplumsal huzurun bozulmasına, demokrasi ve hukuk devletinin geri gitmesine neden olan aynı suç işleyenlerin bir kısmı şiddetle kovuşturulurken diğerlerinin soruşturulmaması, siyasî saiklerle masum insanları terörle ilintili olarak suçlamanın kolay ve başsavcının iki dudağı arasında olması ve benzeri – açıkça adaletsiz – durumların, soru ve sorunların ortak bir temel sebebi var: Tarafsız yargı ve yönetimin aksamaması. Bu durum, 2017 anayasa değişikliğinin ortaya çıkardığı ciddi bir örgütlenme ve yönetim marazı. Sorun, hem tarafsız bir devlet başkanının hem de partili bir başbakanın yetkilerini tek kişide toplayan cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin tasarımındaki sakatlıklar ile bu durumları dengeleyip düzelteren bir kontrol mekanizmasının olmamasıdır.

Kanun önünde kimler eşit, kimler değil

Anayasanın 10'uncu maddesine göre "Herkes kanun önünde eşittir" ama yolsuzluk suçlarının soruşturmasında muhalefetteki belediyeler ile iktidarın kontrolündeki merkezi idare görevlileri eşit değildir. Esasen yolsuzluk suçunu soruşturmak için yargının yürütmeden izin almak zorunda olması, hem yargının işlev bağımsızlığı ilkesine hem de kanun önünde eşitlik ilkesine aykırıdır. Bunun sonucunda ülkemizdeki yolsuzluk alqı oranı OECD ülkeleri arasında en üst düzeydedir.

Yürütmeye biat eden özerk kurumlar

Öte yandan yürütmeden bağımsız olması gereken Yüksek Öğretim Kurumu, üniversiteler ve sair kurumlar Türk usulü cumhurbaşkanlığı sisteminde tek kişilik yürütmenin nüfuzu altına girmiş ve bağımsız hareket etme ve karar alma yeteneğini kaybetmiştir. Bu da ülkede kamusal karar alma görev ve yetkisi olan kurumların ve yetkililerin bütün tavır ve davranışlarını tek kişilik yürütme cumhurbaşkanına uydurmasına, talep edilmese bile cumhurbaşkanının yararına olacak şekilde karar almalarına neden olmuştur. Sonuçta akademi camiasının bilimsel bağımsızlığı ve özgürlüğü gerilemiştir.

Ne kadar bağımsız ve tarafsız?

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sına göre "yargı bağımsız ve tarafsızdır"; "Mahkemelerin Bağımsızlığı" başlığını taşıyan 138'inci maddesine göre "hâkimler, görevlerinde bağımsızdır. [...] Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, [...] mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz." Burada kastedildiği gibi bağımsız ve tarafsız olabilmesi için yargının yürütmeden ve sair güç odaklarından tam bağımsız olması şarttır.

Fakat yargının kilit kurumu HSK'nin 13 üyesinin 6'sını doğrudan, 7'sini TBMM vasıtasıyla partili cumhurbaşkanı belirlemektedir. Daha da önemlisi HSK'nin doğal başkanı ve yardımcısı, cumhurbaşkanının atamış olduğu Adalet Bakanı ve yardımcısıdır. İşte bu şartlarda Adalet Bakanı Yardımcılığı'ndan İstanbul'a atanan başsavcı, muhalif cumhurbaşkanı adayını gözaltına alarak özgürlüğünden mahrum edebilmekte, aile şirketine kayyum tayin ettirebilmektedir.

Tarafsız yargı ve yönetim zarureti

Uzun lafın kisası bu günlerde ülkemizin huzur ve barışını bozan İmamoğlu olayındaki gelişmeler tarafsız yargı ve tarafsız yönetimin ülkemiz için ne kadar zaruri ve acil olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumu telafi etmek için en azından şu tedbirler hızla alınmalıdır:

1. Bağımsız ve tarafsız olması gereken yargının idaresi için toplumun tüm paydaşlarını, meslek mensuplarını siyasetçileri temsil eden ancak kimsenin çoğunluk olmayacağı bir kurum oluşturulmalı, Adalet Bakanlığı ve HSK bu kuruma dönüştürülmelidir.
2. Yargı kurumlarının ve tüm özerk kurumların oluşumundaki cumhurbaşkanı yetkileri kaldırılmalıdır. Bu kurumlarda tarafsızlık, liyakat ve hesapverirliği güvence altına alan bir yöntem geliştirilmeli, devlet kurumlarının ahenkli çalışmasını sağlayacak sembolik yetkili bir devlet başkanlığı ihdas edilmelidir. Devlet başkanı yürütme işlerine müdahale edememelidir.
3. Cumhurbaşkanının yetkileri sadece yürütme konuları ile sınırlandırılmalıdır. Dünyanın en güçlü devletlerinin en iyi yönetim sistemine sahip olup, toplumsal huzur, barış, uzlaşma ve dayanışmayı en iyi güçlendirenler olduğu unutulmamalıdır.

Haberler arşivinde arama yapın...

Siyaset

Ekonomi

Hafıza Kartı

Hayat

Arşiv